

Jaarverslag toezicht en handhaving milieu 2019 en 2020

Opdrachtgever: J. Roselle - Teammanager Omgevingsrecht en Veiligheid (TOV)

Datum vaststelling: maart 2021; tkn raad.

1 Inleiding

Het college stelt het jaarverslag toezicht en handhaving milieu 2019 en 2020 vast op grond van artikel 7.7 van het Besluit omgevingsrecht (Bor), de Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving Wabo (2016) en de daarin opgenomen kwaliteitscriteria 2.2 (procescriteria; onderdeel 1, Rapportage en evaluatie). Dit jaarverslag is een rapportage en evaluatie van de in 2019 en 2020 uitgevoerde activiteiten en geeft weer hoe zich dit verhoudt tot de voorgenomen activiteiten in de jaarprogramma's en in hoeverre de activiteiten bijgedragen hebben tot een prettige, duurzame en veilige leefomgeving.

Context en reikwijdte

Dit jaarverslag betreft met name de toezichtsactiviteiten die ODRA uitvoert voor de gemeente Rheden en de kaderstellende activiteiten die de gemeente hiertoe zelf uitvoert. De toezichtsactiviteiten van ODRA zijn met name milieu- en bedrijfsgerelateerd en betreffen de in de Notitie Integrale handhaving beschreven milieuthema's:

- milieutoezicht bedrijven
- afval en lozingen
- bodem
- externe veiligheid

En daarnaast de milieu-delen in de thema's:

- asbest in de thema's Illegale bouw en sloop, Bestaande bouw en Bouwen en slopen met vergunning
- bedrijvigheid zonder milieuvergunning of -melding in het thema Illegale bedrijvigheid
- geluid in de thema's Horeca en evenementen

Leidend in de uitvoering van milieutoezicht en -handhaving is de Rhedense visie op handhaving ('Notitie Integrale handhaving, 2013):

De gemeente Rheden wil transparant en consequent handhaven op basis van heldere besluitvorming en prioriteiten.

ODRA voert de milieutoezichtstaak voor al haar partners zoveel mogelijk uniform uit ten behoeve van efficiency en een gelijk speelveld voor bedrijven. ODRA rapporteert hierover jaarlijks over al haar activiteiten in haar jaarstukken. Per partner rapporteert ODRA maandelijks cijfermatig over de voortgang. Dit jaarverslag verbindt de uitvoerende activiteiten van ODRA in en voor Rheden met de kaderstellende activiteiten van de gemeente zelf in haar rol als opdrachtgever. De in het jaarverslag genoemde aandachtspunten komen terug in het Handhavings-uitvoeringsprogramma milieu gemeente Rheden 2021-2022 (HUP milieu Rheden 2020-2021), dat de basis vormt voor het ODRA-werkprogramma 2022 voor Rheden.

Resultaten 2019 en 2020

- In 2019 en 2020 heeft ODRA in de gemeente Rheden ongeveer 300 controles uitgevoerd en 80 klachtmeldingen afgehandeld. De milieucontroles in 2020 zijn daarbij vanwege de coronamaatregelen zo mogelijk en alleen in overleg met het bedrijf op locatie uitgevoerd.
- Projecten zijn uitgevoerd rond energiebesparing bij bedrijven, illegale asbestsaneringen en illegaal grondverzet, ondermijning en de versnelling van de sanering van asbestdaken.
- Regionaal is samengewerkt rond de implementatie van de Omgevingswet.
- Het kader milieutoezicht is samen met ODRA en de andere gemeentelijke partners geactualiseerd.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de uitgevoerde toezicht- en handhavingsactiviteiten in 2019 en 2020, hoofdstuk 3 de activiteiten rond het kader milieutoezicht en continue verbetering, hoofdstuk 4 beschrijft de organisatie van het milieutoezicht en hoofdstuk 5 de activiteiten rond specifieke wettelijke en maatschappelijke ontwikkelingen.

2 Rapportage milieutoezicht 2019-2020

Kader milieutoezicht

Wanneer regels niet nageleefd worden, probeert ODRA in eerste instantie naleving te bewerkstelligen via aanspreken en minnelijk overleg. Wanneer dit niet of onvoldoende lukt, zet ODRA juridische handhaving in. Afhankelijk van de aard en ernst van de situatie, kan ODRA bijvoorbeeld zelf direct ingrijpen (bestuursdwang) of dreigen met een 'geldboete' (dwangsom). Hoe en met welke prioriteiten ODRA toezicht en handhaving uitvoert, is beschreven in:

- Landelijke handhavingsstrategie (LHS, 2016),
- Notitie Integrale handhaving gemeente Rheden (2013)

en specifiek rond milieutoezicht:

- Nalevingsstrategie regio Arnhem (2015) en de
- Probleem- en risicoanalyse regio Arnhem (2015).

De regionale documenten zijn in 2020 geactualiseerd met de Notitie Visie en leidende principes milieutoezicht regio Arnhem en Probleem- en risicoanalyse regio Arnhem.

Uitvoering toezicht en handhaving

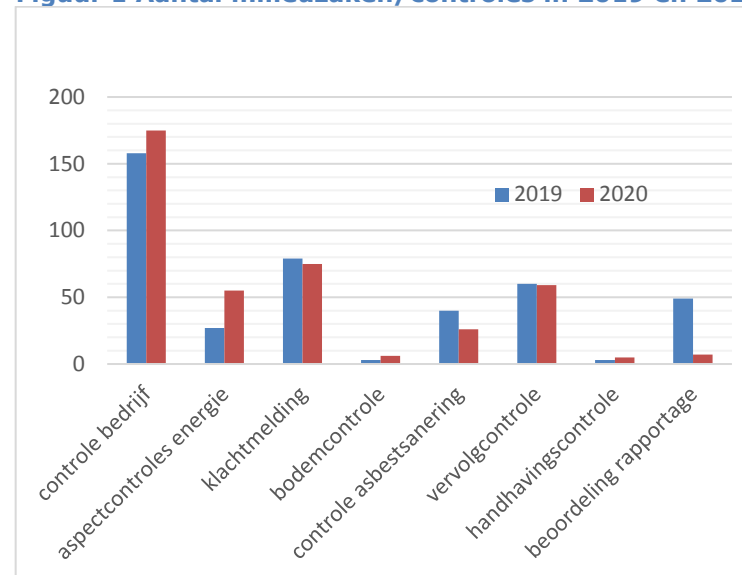
Het toezicht rond de milieuthema's bestaat uit:

- Periodieke, integrale milieucontroles bij bedrijven.
- Aspectcontroles. Dit betreft controles op een specifiek milieuthema als bodem, geluid, energiebesparing etc.
- Oplevercontroles. Dit zijn controles bij milieu-inrichtingen op verleende omgevingsvergunningen en ingediende meldingen Activiteitenbesluit.
- Controles naar aanleiding van meldingen grondverzet (Bkk), bodemsanering en slopen met asbest.
- Controles naar aanleiding van bedrijfsgerelateerde klachten en meldingen over milieuoverlast van derden.
- Gebiedsgerichte controles als veld- en gevelcontroles.
- Projectmatige controles. Dit betreft bijvoorbeeld branchegericht toezicht.
- Controles ketentoezicht. Dit betreft met name afval- en grondcontroles.
- Handhavingscontroles. Dit zijn controles tijdens het juridische handhavingstraject.

De beschikbare capaciteit voor toezicht en handhaving milieu in 2019 en 2020 was ongeveer 3 fte.

In onderstaande figuur zijn de aantallen controles/zaken in 2019 en 2020 weergegeven. In tabel 1 (blz. 3 en 4) zijn de verschillende controles per thema beschreven.

Figuur 1 Aantal milieuzaken/controles in 2019 en 2020

Thema-overstijgend

- Naast de klachtafhandeling heeft ODRA een piketdienst. De piketdienst is 7 dagen per week, 24 uur per dag paraat om direct actie te ondernemen bij situaties van acute overlast en calamiteiten. De piketdienst kwam in Rheden enkele malen in actie, onder meer bij de storm in het dorp Rheden in 2019 vanwege het losgewaaid asbest.
- In beide jaren heeft ODRA in 8 controletrajecten juridische handhaving toegepast. In de meeste gevallen was het voldoende een voornemen tot het opleggen van een dwangsom kenbaar te maken om de overtreding te laten beëindigen.

Tabel 1 Rapportage milieutoezicht per thema

Thema	Activiteiten 2019 en 2020	Toelichting en evaluatie	Voortgang
<i>Milieutoezicht bedrijven</i>			
Periodiek toezicht bedrijven	Resp. 158 en 175 controles, 60 en 59 vervolgcontroles.	Conform planning volgens Naleefstrategie en Probleem- en risico-analyse.	😊
Klachten	Resp. 79 en 75 klachtmeldingen (ongeveer 50 locaties) afgehandeld. De klachten zijn divers van aard, waarbij geluidsoverlast door bedrijvigheid het meest voorkomt.	Het aantal klachten in Rheden varieert sterk door de jaren heen. Het ene jaar zijn er 40 klachtmeldingen, het andere jaar 100. Het aantal klachten in 2019 en 2020 was daarmee gemiddeld. <i>Klachten reclamezuilen</i> Een nieuw fenomeen waren in 2019 klachten over verlichte reclamezuilen. De klachten bleken veelal veroorzaakt door een ongelukkige plaatsing van de reclamezuil tov omwonenden. Om lichthinder te voorkomen moet dus voor plaatsing nagedacht worden over een geschikte plek. Planbegeleiders bespreken dit voortaan bij nieuwe initiatieven in het vooroverleg om een vergunning voor een verlichte reclamezuil.	😊
Energiebesparing bedrijven	- Resp. 22 en 55 energiecontroles uitgevoerd bij midden- en grootverbruikers. - Tijdens de periodieke milieucontroles bedrijven geïnformeerd over de energiebesparingsplicht.	- Aantal controles in 2019 cf. planning; in 2020 is het geplande aantal (62) niet gehaald vanwege de coronamaatregelen. - Het naleefgedrag bleek lager dan verwacht. In 2018 verwachten we (in lijn met de Gelderse Energie Aanpak) 20% achterblijvers. In de praktijk blijken bij 60% van de energiecontroles vervolgcontroles nodig. - Het controletempo is in 2020 verhoogd om eind 2022 alle relevante bedrijven te hebben gecontroleerd (ambitie klimaatprogramma Rheden).	😊
<i>Afval en lozingen</i>	ODRA neemt in de periodieke milieucontroles bij bedrijven de aspecten afval en lozingen integraal mee.	Rond lozingen werkt ODRA samen met het Waterschap Rijn en IJssel. Het Waterschap bemonstert jaarlijks bij enkele bedrijven in Rheden het afvalwater.	😊
<i>Bodem</i>			
Meldingcontroles	3-5 controles.	Grondverzet heeft een sterk bovengemeentelijk karakter. Overtredingen vinden vooral plaats binnen de keten.	😊
Illegaal grondverzet	Pilot veldinspectie.	In 2018 heeft ODRA in kader van risicogericht toezicht een barrièremodel rond grondverzet gemaakt. Uitvoering van het toezicht is aan de hand hiervan.	😊
Grondwaterbeschermingsgebieden	Geen specifieke toezichtsactiviteiten.	ODRA heeft gewerkt aan het borgen van aandacht in de vergunningverlening voor grondwaterbeschermingsgebieden. Extra aandacht in het toezicht is nog niet gerealiseerd.	😞

Thema	Activiteiten 2019 en 2020	Toelichting en evaluatie	Voortgang
<i>Externe veiligheid</i>	ODRA neemt in de periodieke milieucontroles bij bedrijven het aspect externe veiligheid integraal mee.		😊
<i>Asbest</i>			
Meldingcontroles	26-27 controles.	Het aantal sloopmeldingen met asbest is afgelopen sterk toegenomen (ongeveer 300 per jaar).	😊
Illegale asbestsaneringen	In 2019 13 controles.	Aan de hand van het barrièremodel Asbestsaneringsketen worden risicogericht veld- en administratieve controles uitgevoerd.	😊
Saneren asbestdaken	Zie hoofdstuk 5.		
<i>Illegale bedrijvigheid</i>			
Gevelcontroles	Pilot Edyweg, Spankeren.	Lege panden en onduidelijke bedrijven zijn een risico in kader van illegale bedrijvigheid. Vanuit het programma Ondermijning van gemeente en het project Ondermijning van ODRA is ervaring opgedaan met een integrale inventarisatie van bedrijven.	😊
Controle aard bedrijfsactiviteit	10-20 bedrijfscontroles.	In de bestemmingsplannen is de locatie van bedrijven met betrekking tot hun milieubelasting via milieuzonering gereguleerd. Controle hierop volgt uit actualisatie van de bestemmingsplannen, naar aanleiding van klachtmeldingen en bij nieuwe initiatieven.	😊
<i>Geluid bij horeca en evenementen</i>			
Geluidmetingen	Enkele metingen bij evenementen.	Evenementen veroorzaakten in het verleden regelmatig geluidklachten. ODRA doet sinds enkele jaren geluidmetingen bij evenementen in Rheden. Hierdoor kan beter feedback aan de organisatoren (tijdens en achteraf) gegeven worden, kunnen zij verbeteringen doorvoeren en, als van toepassing, aan klagers aangegeven worden dat er weliswaar geluidsoverlast ervaren wordt, maar dat de gemeten geluidsniveaus binnen de vergunde normen zijn. Het aantal geluidklachten is sindsdien sterk afgenomen.	😊
	Bij horeca mee in de periodieke milieucontroles.	Wanneer er uit klachtmeldingen en reguliere milieucontroles een vermoeden van geluidsoverlast is, kunnen we nader onderzoek aan de hand van geluidmetingen. Dit was in 2019 en 2020 niet aan de orde.	😊

Hout stoken

Jaarlijks zijn er diverse klachten over houtstook. Het toezicht op hout stoken en de afhandeling van klachten ligt bij de gemeente (toezicht-houders leefomgeving en bouwen). Het wegnemen van onacceptabele

overlast is vaak lastig vanwege het ontbreken van heldere kaders rond de algemene zorgplicht 'dat hout stoken geen overlast mag geven'.

Aandachtspunten

Energie, klimaat, bodem, grondwater

- Energiebesparing door bedrijven: het naleefgedrag is minder goed dan eerder verwacht. Gezien het belang van energiebesparing door bedrijven vraagt dit extra inzet.
- Wko-installaties hebben invloed op de grondwaterstromen. Ze kunnen daarom niet ongelimiteerd toegepast worden. Wko-installatie die niet (goed) werken, verhinderen de plaatsing van nieuwe. Wko-installaties worden echter alleen gecheckt bij de aanleg. Ook daarna is echter toezicht nodig.
- De provincie is verantwoordelijk voor de grondwaterbeschermingsgebieden (in Rheden Pinkenberg en Ellecom). Toezicht bij bedrijven en in het veld op de door de provincie gestelde regels is belegd bij de gemeenten. Het toezicht op bedrijven is vervolgens belegd bij de omgevingsdiensten. In het integrale periodieke toezicht krijgt grondwaterbescherming weinig prioriteit en aandacht, mede ook doordat niet in alle partnergemeenten grondwaterbeschermingsgebieden liggen en binnen ODRA en bij partners meerdere disciplines/teams betrokken zijn.

Risicogericht toezicht

- Bij de start van ODRA is in eerste instantie vooral ingezet op vergunning- en meldinggericht toezicht. Hiermee blijven echter niet gemelde en niet vergunde activiteiten buiten beeld. Dergelijke illegale activiteiten (als bv asbestsaneringen door niet-gecertificeerde slopers) zijn vaak risicovoller dan wel gemelde. Het signaleren van illegale activiteiten vraagt een andere aanpak, bv door veldinspecties en de opbrengst is onzekerder. Dit maakt dit werk lastiger te vatten in eenduidige producten in de huidige beheerste outputfinanciering van ODRA.
- Wanneer bij een controle een overtreding wordt geconstateerd, wordt de overtreder gevraagd de situatie in orde te brengen binnen een bepaalde termijn. Standaard volgt dan een vervolgccontrole om na te gaan of de overtreding inderdaad is beëindigd. Een vervolgccontrole kost relatief veel tijd (plannen, reiskosten en administratie). Vanuit een risicogerichte benadering is deze tijd lang niet altijd in verhouding tot het milieurisico van de overtreding.
- Risicogericht toezicht vereist beschikbaarheid van data over resultaten van controles. Het eerste vth-systeem van ODRA was hier niet geschikt voor. Het nieuwe vth-systeem (per januari 2021 in

gebruik) is dit wel. Inrichting van het systeem en opbouw van data zal enige tijd vragen

3 Rapportage activiteiten kaderstelling milieutoezicht en continue verbetering

De activiteiten van de gemeente richten zich op de kaderstellende taak:

- Actueel (regionaal) kader milieutoezicht.
- Sluitend maken beleidscyclus, borgen proces continu verbeteren.
- Kader omvat inhoudelijk alle thema's, opgegegericht (ipv regelgericht).
- Kader is volledig conform Besluit omgevingsrecht, Ministeriele regeling en kwaliteitscriteria 2.2.

In Tabel 2 Tabel 2 Activiteiten kaderstelling 2019 en 2020.(blz.6) zijn de activiteiten rond kaderstelling samengevat.

Aandachtspunten

Regionaal uniform kader

- Een uniform, gezamenlijk kader is geen doel op zich, maar een voorwaarde voor een slagvaardige ODRA en onderlinge samenwerking om milieuproblemen aan te pakken en zo bij te dragen aan een prettige, veilige en duurzame leefomgeving in Rheden.
- De huidige maatschappij vraagt een meer integrale opgegegerichte aanpak. Onze interne thematische aanpak uit 2013 was een aanzet tot deze transitie. Dit is echter in de regio geen gemeengoed en ook inhoudelijke milieusamenwerking is niet bij elke partner even vanzelfsprekend. De komst van de Omgevingswet biedt kansen om aan deze omslag een flinke impuls te geven.
- De gezamenlijke regionale visie op toezicht en handhaving geeft een gemeenschappelijke, uniforme basis met expliciet benoemd het uitgangspunt risicogericht toezicht, in lijn met ons eigen handhavingsbeleid en de Landelijke handhavingsstrategie (LHS). Dit maakt een gezamenlijke transitie mogelijk van het van oudsher periodieke milieutoezicht naar integraal milieutoezicht, waar de grootste risico's de meeste aandacht en tijd krijgen.
- ODRA is een uitvoeringsdienst. Er zijn nadrukkelijk geen beleidstaken bij ODRA belegd om te voorkomen dat ODRA haar eigen kader moet stellen. Dit betekent dat de ODRA-partners zelf het uitvoeringsbeleid moeten opstellen. Dit blijkt in de praktijk lastig

vanwege gebrek aan kennis, expertise, formatie en/of andere prioriteiten bij de partners hiervoor.

Sluitend maken en houden pdca-cyclus

- Belangrijk onderdeel van de pdca-cyclus zijn de jaarlijkse rapportage en het HUP. Afgelopen jaren is voor het milieutoezicht volstaan met ODRA-werkprogramma en de jaarstukken van ODRA.

- In het kader van integrale handhaving streven we naar een Wabo-breed of zelfs omgevingsrecht-breed uitvoeringsprogramma. De verschillende cyclussen maakt dit complex. We hebben daarom voor nu vanuit praktische overwegingen gekozen voor een afzonderlijke cyclus voor het ODRA-gerelateerde milieutoezicht.

Tabel 2 Activiteiten kaderstelling 2019 en 2020.

Onderwerp	Activiteiten 2019 en 2020	Toelichting	Voortgang
Actueel kader milieu-toezicht.	Project Actualiseren regionaal kader milieutoezicht, visie en uitgangspunten geformuleerd over toezicht en handhaving milieu (vastgesteld 2020)	Om actueel kader te borgen moet dit regelmatig geactualiseerd te worden. Kader bedoeld voor het werk van regionale omgevingsdiensten moet daarbij uniform zijn. Bij de actualisatie is gefocust op een overall visie en ODRA ruimte bieden voor maatwerk, flexibiliteit en innovatie.	😊
	Oprichting en deelname Vakberaad milieutoezicht (deelnemers gemeenten en ODRA)	Door samen te werken in de regio kunnen we de beperkte middelen en beschikbare kennis bij de partners in de regio efficiënt benutten. Samenwerking is complex vanwege grote verschillen tussen de partners in bij ODRA belegd takenpakket (alleen basistaken, milieu-breed of Wabo-breed), ambities en agenda, (nog) aanwezige kennis en beschikbare tijd en middelen.	😊
Volledig cf. regelgeving	Nvt.	In het Besluit omgevingsrecht en de kwaliteitscriteria staan bepalingen over welke informatie de diverse documenten van de pdca-cyclus moet bevatten. We richten ons eerst op de hoofdlijn en het sluitend krijgen van de pdca-cyclus. Via de gesloten pdca-cyclus zullen we vervolgens de ontbrekende onderdelen stapsgewijs toevoegen.	😊
Sluitend maken beleidscyclus, borgen proces continu verbeteren	Voorbereidingen HUP 2021 en 2022 en jaarverslag 2019 en 2020.	Jaarlijks leggen we de afspraken met ODRA vast in een werkprogramma. Alle werkprogramma's van de partners samen vormen het totale werkprogramma van ODRA. Via de cyclus van begroting en jaarstukken van ODRA is de uitvoering transparant. Afgelopen jaren hebben we ons met name gericht op de transitie naar outputfinanciering en op orde krijgen van de ODRA-pc-cyclus en het actualiseren van het kader milieutoezicht.	😊
Volledig inhoudelijk, verbinden uitvoering en beleid	In de regio een besturingsmodel milieutoezicht ingericht tbv integraal milieutoezicht en verbinding keuzes en prioritering partners met programmering ODRA.	Het ontwikkelde Antea-besturingsmodel verbindt de milieu-opgaves (regionaal en per partner) en beschikbare en vereiste formatie op verschillende niveau's (ODRA, gemeente, bestuurlijk, ambtelijk, inhoudelijk). Het besturingsmodel kan bovendien meer overzicht bieden over alle milieutoezichtsthema's. Het besturingsmodel helpt de ontwikkeling van meer integraal, risicogericht en opgavegericht toezicht.	😊

4 Organisatie toezicht en handhaving milieu

Organisatie

ODRA voert de feitelijke uitvoering van het milieutoezicht uit. ODRA is een samenwerkingsverband van de gemeenten Rheden, Arnhem, Doesburg, Westervoort, Duiven, Zevenaar, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rozendaal en provincie. ODRA is daarbij een zelfstandige organisatie. In de GR-ODRA en DVO-ODRA-gemeente Rheden liggen de afspraken tussen de partners en ODRA vast. Het Dagelijks Bestuur van ODRA bestaat uit de wethouders van Renkum, Westervoort, Arnhem, Lingewaard en gedeputeerde.

Het Algemeen Bestuur bestaat uit de portefeuillehouders van alle deelnemende gemeenten en provincie, waarbij de gemeente Rheden 8 stemmen heeft van de in totaal 102.

Het maken van afspraken over het jaarlijkse ODRA-werkprogramma (waarvan ongeveer 2/3 milieutoezicht) zijn gemandateerd aan de teammanager Omgevingsrecht en veiligheid en in de dagelijkse praktijk belegd bij de medewerker milieu. Partners en ODRA stemmen in het ODRA-partneroverleg ODRA-zaken inhoudelijk en organisatorisch af. De medewerker milieu is in dit overleg plaatsvervangend voorzitter en neemt namens het ODRA-partneroverleg deel aan het voorzittersoverleg van de 7 Gelderse Omgevingsdiensten.

Inwoners kunnen milieuklachten melden via het Provincieloket. De provincie stuurt de klachten door naar de juiste instantie. Wanneer een inwoner een bedrijfsgelateerde milieuklacht indient via een MOR-melding, sturen we die door naar ODRA via het Provincieloket. Rond klachten over horeca en evenementen werken ODRA, medewerkers Veiligheid en de toezichthouders leefomgeving (BOA's) samen.

Samenwerking

Afstemming gemeente en ODRA

Elke toezichthouder van ODRA stemt op zaakniveau (controle, klacht etc.) wanneer nodig af met de gemeentelijke collega's. Per taakveld (bodem, asbest, piket en bedrijven) heeft ODRA een toezichthouder die contact onderhoudt met de gemeentelijke collega's op zijn taakveld. Algemene contacten en afspraken (werkprogramma) stemmen accountmanager van ODRA en de regisseur/medewerker milieu van de

gemeente af. Zij organiseren verder de verbinding tussen gemeente en ODRA-collega's waar geen routine is.

Extern

We werken samen met de regiogemeenten, provincie en ODRA in diverse samenstelling samen rond de thema's asbest, energie, ondermijning en Omgevingswet. Daarnaast werken we in de regio samen op milieugebied in de Overlegstructuur Regionale Milieusamenwerking (ORM) met sinds 2020 ook een Vakberaad milieutoezicht.

ODRA werkt in het milieutoezicht samen met de Waterschappen, RWS, VGGM, politie en OM. De Gelderse omgevingsdiensten werken samen binnen het zogenaamde Gelders Stelsel (van Omgevingsdiensten) en landelijk binnen de Omgevingsdiensten NL.

Aandachtspunten

- Cultuur, houding en gedrag van medewerkers van gemeente en ODRA verschillen. Dit is met name zichtbaar in zaken waarin nieuwe activiteiten van bedrijven strijdig zijn met milieuregelgeving, deels ook inherent aan verschillen tussen bouw- en milieuregelgeving.
- Samenwerking van de milieutoezichthouders van ODRA en de toezichthouders leefomgeving van de gemeente is beperkt door de vele wisselingen bij de gemeentelijke toezichthouders afgelopen jaren.
- Aangezien milieutoezicht het grootste deel is van het bij ODRA belegde takenpakket, zijn de algemene activiteiten rond organisatie opgenomen in dit jaarverslag. Naast milieutoezicht voert ODRA ook de milieuvergunningverlening voor de gemeente uit en adviseert ODRA op verzoek rond geluid, luchtkwaliteit en externe veiligheid.

Tabel 3 Organisatie milieutoezicht (activiteiten gemeente)

Onderwerp	Activiteiten 2019 en 2020	Toelichting	Voortgang
Opdracht ODRA	Vaststellen ODRA-werkprogramma's 2020 en 2021.	Vanwege de transitie naar outputfinanciering is het format van het werkprogramma aangepast en de onderlinge afspraken over de opdracht omgezet. In het werkprogramma van 2021 is de gestelde bezuinigingstaakstelling gerealiseerd.	😊
Digitale milieudossiers	Project digitaliseren milieudossiers bedrijven afgerond.	Alle gemeentelijke milieudossiers van inrichtingen zijn gescand en opgeslagen in het gemeentelijk zaakstelsel. Hiermee zijn deze milieudossiers nu digitaal toegankelijk voor ODRA. De papieren milieudossiers zijn afgevoerd naar de kelder van het gemeentehuis.	😊
Kernregistratie milieu-inrichtingen	Aan de bedrijvenbestanden van archief (Green Valley) en vth-zaakstelsel van de gemeente (SquitXO) zijn de unieke locatiedossiercodes van GV, SquitXO en van het ODRA-systeem toegevoegd.	ODRA is verantwoordelijk voor de kernregistratie milieu-inrichtingen als bedoeld in het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet). Het toevoegen van de locatiedossiercodes maakt digitale koppeling van de verschillende bedrijvenbestanden op termijn mogelijk.	😊
Archivering en toegankelijkheid milieu-informatie vth ODRA	Project archivering is uitgesteld naar 2021 en verder.	De milieustukken worden sinds 1 september 2015 opgeslagen in het ODRA-systeem. Bedoeling is de stukken te archiveren in een e-depot bij het Gelders Archief. Archivering in een e-depot bleek echter juridisch en technisch veel complexer te realiseren dan gedacht. Besloten is daarom de archivering verder te regelen in samenhang met Omgevingswet en het nieuwe vth-zaakstelsel van ODRA.	😐
GR-ODRA	Aanpassing GR-ODRA in 2019.	Aanpassing was nodig ivm wijzigen provinciale taken, belegd bij ODRA.	😊
Outputfinanciering	Deelname werkgroepen rond transitie input-naar outputfinanciering.	In dit kader is de PDC sterk vereenvoudigd en met name het aantal controleproducten sterk teruggebracht.	😊
Mandaatbesluit	Vaststellen Algemeen mandaatbesluit ODRA-gemeente Rheden 2019.	Het Algemeen mandaatbesluit is een Gelders uniform format. In de bijbehorende bijlagen zijn de mandaatregels van ODRA in Rheden aangegeven.	😊
DVO	Actualisatie is uitgesteld naar 2021.	De DVO's van de partners met ODRA verschillen op onderdelen storend van elkaar. De DVO's zullen ook ivm de Omgevingswet aangepast moeten worden. Besloten is dit te combineren.	😐

Aandachtspunten

Stemverdeling in GR-ODRA

Rond de stemverdeling blijkt de tekst in de GR-ODRA strikt juridisch niet helemaal juist te zijn. Met de aanstaande actualisatie van de GR-ODRA vanwege de implementatie van de Omgevingswet zal dit hersteld worden.

Outcomesturing, opgavegericht werken

De Omgevingswet en opgavegericht werken vereist doorontwikkeling van de outputfinanciering/sturing naar outcomesturing.

Gezamenlijke programma's, projecten en innovatie

Regionale samenwerking is zinvol rond gemeente-overstijgende milieu-onderwerpen (asbest, grondverzet, afval), vanwege vereiste specialistische kennis (externe veiligheid, geluid) en/of gelijksoortige opgaven (ondermijning, grondwaterbeschermingsgebieden, energiebesparing). De outputfinanciering/sturing is vooral ingericht voor individuele afrekening. Rond de gezamenlijke projecten vereist dit nog aandacht.

Milieu-informatie bedrijven

- Bij het verbinden van de verschillende bedrijfsbestanden bleken er veel verschillen tussen de lijsten te bestaan. In het huidige vth-zaaksysteem van ODRA is dit moeilijk na te gaan. Het in overeenstemming met elkaar brengen van de verschillende bestanden is daarom uitgesteld tot ODRA het nieuwe vth-zaaksysteem heeft geïmplementeerd (planning eind 2020).
- De milieu-informatie is niet openbaar toegankelijk conform het Arhus-verdrag.

Archief milieustukken ODRA

Uitstel van het project archivering betekent dat de milieustukken nog langer niet worden gearchiveerd conform de Archiefwet. Het op orde brengen hiervan zal een grote tijdsinvestering vragen.

Informatiegestuurd toezicht

Geconstateerde overtredingen bij milieucontroles en klachtmeldingen zijn zeer divers van aard. Analyse van de overtredingen en klachten is moeilijk met het huidige vth-zaaksysteem. Met het nieuwe vth-zaaksysteem (implementatie in 2020) kan dit wel. Informatiegestuurd toezicht wordt dan verder ontwikkeld.

5 Wettelijke en maatschappelijke ontwikkelingen

We hebben te maken met diverse wettelijke en maatschappelijke ontwikkelingen zoals de komst van de Omgevingswet, het verschuiven bodemtaken van provincie naar gemeente, klimaatverandering en het (vooralsnog) niet doorgaan van het verbod op asbestdaken.

Omgevingswet

Activiteiten rond de Omgevingswet zijn erop gericht om bij de start in 2022 de organisatie van het milieutoezicht in ieder geval technisch aangepast te hebben aan de nieuwe wet (ict-systemen, werkprocessen, kader). Rond cultuur, houding en gedrag vraagt de Omgevingswet een verandering van houding van de toezichthouders, handhavers en adviseurs van regelgericht naar klant- en opgavegericht. (Milieu)toezicht is integraal onderdeel van het gemeentelijke programma Implementatie Omgevingswet en het programma Omgevingswet van ODRA.

Bodemtaken

Met de komst van de Omgevingswet per 2022 verschuiven er bodemtaken van provincie naar gemeenten plaats. ODRA voert op dit moment de provinciale bodemtaken uit voor heel Gelderland. ODRA zal de bodemtoezichtstaken voor Rheden uit blijven voeren (verplicht basistakenpakket). Voor de uitvoering verandert er dus niets. Wel zal een en ander organisatorisch geregeld moeten worden.

Klimaatverandering

Klimaatverandering zal komende jaren steeds meer aandacht en prioriteit in het milieutoezicht vereisen. Toezicht blijkt een effectief instrument bij het treffen van energiebesparende maatregelen door bedrijven. Het biedt ook kansen rond energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie.

Versnellen saneren asbestdaken

Afgelopen jaren was een landelijk verbod op asbestdaken in 2024 in voorbereiding. Een dergelijk verbod zou mogelijk kunnen leiden tot een enorme, kostbare handhavingslast voor de gemeente na 2024. Het wetsvoorstel is echter in 2029 verworpen door de Eerste Kamer. Landelijk wordt nu ingezet op het stimuleren van de sanering van asbestdaken, met name via laagdrempelige leningen.

Tabel 4 Overzicht activiteiten rond wettelijke en maatschappelijke ontwikkelingen

Onderwerp	Activiteiten 2019 en 2020	Toelichting	Voortgang
Omgevingswet	Deelname regionaal Platform Omgevingswet en bijbehorende werkgroep Toezicht	Via het Platform Omgevingswet werken we in de regio samen via het collegiaal uitwisselen van kennis en ervaring.	😊
Klimaatverandering	Deelname werkgroep Programma energie ODRA.	De onderdelen toezicht energiebesparing bij bedrijven in het gemeentelijke Klimaatprogramma (spoor bedrijven) en het Programma Energie bij ODRA zijn in lijn met elkaar.	😊
Versnellen saneren asbest-daken	- Deelname regionale werkgroep Asbestdaken, onderzoek mogelijkheden collectieve aanpak. - Toegankelijk maken inventarisatie asbestdaken via gemeentelijk kaartmateriaal. - Vorbereiding voorlichtingsavonden zomer 2019. 25 controles tbv verbeteren inventarisatie asbestdaken en inzicht staat asbestdaken.	Project is zomer 2019 uitgesteld vanwege het verwerpen van het asbestdakenverbod vanaf 2024 door de Eerste Kamer in juni 2019. De voorlichtingsavonden zijn geannuleerd. In 2020 is het project kleinschalig voortgezet om kennis te behouden en inzicht te krijgen in staat van asbestdaken in de regio.	😊

Aandachtspunten

Omgevingswet

- De efficiëntie en de effectiviteit van het toezicht door ODRA is gebaat bij een uniform kader van de partners, uniforme werkprocessen en koppeling van informatiesystemen. Vanwege de grote omvang en complexiteit van de veranderingen door de Omgevingswet zijn er tussen de partners in de regio grote verschillen in aanpak (planning, techniek, beschikbare middelen, grootte van gemeente etc.). Dit speelt in heel Nederland. Vanuit de VNG (samen met rijk en provincie) is in 2020 een programma gestart om regionale samenwerking te ondersteunen.

- Gezien het specialistische karakter van de energieregelgeving is samenwerking in de regio en met ODRA efficiënt en effectief. Partners verschillen echter sterk in mening over de aanpak rond bedrijven (wortel en stok). Dit beperkt de slagvaardigheid en vertraagt de expertise-ontwikkeling van ODRA.
- Binnen het samenwerkingsverband Regio Arnhem Nijmegen zijn diverse (beleids)initiatieven ikv klimaatverandering. Verbinding hiermee biedt kansen in het vth-werkveld.

Klimaatverandering

- Er komen steeds meer (landelijke) energievoorschriften, zoals energieprestatie-eisen voor gebouwen, installatie-eisen etc. De scheiding tussen toezicht op de bouw- en milieuregelgeving, respectievelijk uitgevoerd door ODRA en gemeente, wordt daarin steeds diffuser. Dit vereist nadere werkafspraken om te voorkomen dat er zaken dubbel gecontroleerd worden dan wel tussen wal en schip belanden.
- Het reguliere toezicht bij individuele bedrijven leent zich niet zomaar voor toezicht rond klimaatonderwerpen. Projectmatig en gebiedsgericht toezicht is hiervoor meer geschikt.

Asbestdaken

Met het verwerpen van het asbestdakenverbod is het gezondheidsrisico van asbestdaken niet verdwenen. In de gemeente Rheden liggen naar schatting nog ruim 1000 asbestdaken, meest op kleine schuurtjes. Met het huidige tempo van saneren van ongeveer 60 per jaar zal het nog zeker 15-20 jaar duren voor Rheden vrij is van asbestdaken.